

ÀNGEL CASAS

MEMÒRIES D'ALTRES

BARCELONA 2008

QUADERNS CREMA

INTRODUCCIÓ

Jo, des de ben petit, volia ser periodista. I esmolet. Em fascinava l'ofici d'aquell home que anava amunt i avall en bicicleta i que, quan tocava un xiulet agut, inconfusible, la gent hi acudia amb eines per esmolar: era com revivre al barri el conte d'«El flautista d'Hamelin». Però, un cop superada l'etapa de la fantasia infantil, em va quedar el pòsit intens del periodisme. Cada dia de cada dia buscava a *La Vanguardia* del meu pare l'entrevista d'en Del Arco i me la llegia de cap a peus. De gran volia ser com ell, entrevistar tothom amb aquell estil concís; tancar l'entrevista amb una frase breu, contundent i enginyosa, i arrodonir la feina amb una caricatura com les que feia en Del Arco. Aleshores, excitat per la idea d'un esdevenidor fascinant, escollia a les revistes una fotografia de perfil d'algun personatge conegut—les caricatures d'en Del Arco eren sempre de perfil—i intentava imitar-les. I no me'n vaig sortir mai, que dibuixava molt malament, jo. Al final em deprimia: si no era capaç de fer caricatures volia dir que no arribaria mai a ser un periodista tan bo com el mestre de *La Vanguardia*. Em refugiava, aleshores, en la ràdio. I, escoltant-la, vaig deduir que, de gran, havia de ser periodista ra-

diofònic com en Joaquín Soler Serrano. Aquell home feia moltes més coses que entrevistar gent. Per mi era una feina periodística encara molt més completa, perquè presentava cantants i els feia actuar en directe a l'estudi Toresky de Ràdio Barcelona, en una primera part del seu programa de tarda que titulava *El gran show de las dos*. Després del diari parlat de Radio Nacional al qual totes les emissores del país estaven obligades a connectar-se, feia un magazín on col·laboraven patums com en Camilo José Cela, en Josep Pla o en Sempronio i crec que, fins i tot, el meu admirat Del Arco. Ja ho tenia clar: seria com en Joaquín Soler Serrano. Però, un bon dia, la vida em va llançar al damunt un gerro d'aigua freda. A primer de batxillerat—en aquells temps el batxillerat es començava a deu anys—el professor de llengua, el senyor Pamplona, un dels pocs de qui conservo un bon record—potser perquè em solia puntuar amb un deu les redaccions que encarregava del tipus «Un día de campo» o coses semblants—, em va fer la pregunta clau davant de tota la classe: «I tu, ¿què vols ser quan siguis gran?». Jo, que ho tenia claríssim, vaig respondre contundent: «Locutor de ràdio». L'home em va mirar de fit a fit, entre divertit i comprensiu, es va rumiar un moment com dir-m'ho i em va dir: «Mira, Casas, jo no sé si amb aquest problema que tens amb la erra podràs treballar a la ràdio. Jo crec que tu hauries de ser periodista». I vaig pensar: «Molt bé, doncs

seré periodista».

Porto quaranta anys fent de periodista, des que l'any 1967 l'Andreu Avel·lí Artís, *Sempronio*, em va donar l'oportunitat de treballar al setmanari *Tele-estel*, el primer que es va editar en català després de la Guerra Civil. Tot i que una bona part de la meva feina l'he feta dins l'àmbit de la música popular, escrivint comentaris i realitzant reportatges tant a la premsa com a la ràdio i la televisió, no he perdut mai el nord que em va inspirar en Del Arco i m'he especialitzat, sobretot, en l'entrevista. N'he fet milers, encara que no he tingut mai l'oportunitat de seguir la mateixa pauta a la premsa escrita, la de l'entrevista breu i concisa, diària, procurant de resseguir l'actualitat. Tot i això, recordo bé el mestre, uniformat amb corbata blanca sobre camisa també blanca, escrivint literalment les respostes en una llibreta que després rellegia a l'entrevistat, a qui demanava que les hi signés per evitar posteriors malentesos.

Com que molt d'aquest periodisme basat en l'entrevista l'he fet a la televisió, en programes de la mena de l'anomenat *talk-show*, no he hagut d'anar en general a casa de la celebritat o al seu hotel, sinó que he estat jo qui els ha rebut a casa, al plató, que és com un saló de rebre visites. I com que la majoria dels convidats més rutilants venien de lluny, el meu paper d'amfitrió em comportava, sovint, haver de compartir sopars, o dinars i sopars, o sopars i dinars i sopars,

depenent de les nits que es quedaven. Així, recordo singularment dos àpats especials, desbordants d'angules, amb la Jeanne Moreau, que em va confessar que una de les raons per les quals va acceptar l'entrevista havia estat la de tenir la possibilitat de «posar-se fins el capdamunt d'angules», que era un menjar que li feia perdre el cap. Com que la dona va venir fora de temporada—fora de la temporada de l'angula—, no vaig gosar dir-li que les que ens menjàvem amb delit eren congelades.

També en recordo un altre, de dinar, accidentat, a Les Set Portes del Pla del Palau amb el príncep Amadeu de Savoia, cosí del rei d'Espanya, que m'explicava que a casa tenia el sant sudari i que es passava hores contemplant-lo, emocionat i corprès. A l'hora de triar em va dir, burleta: «Miri, em sembla que em menjaré la casa del meu cosí». Jo no vaig entendre la broma i li vaig preguntar: «¿Què vol dir amb això de la casa del seu cosí?». I cofoi per l'èxit de l'acudit em va respondre: «Sí, em sembla que demanaré una sarsuela». Mala pensada. Si l'acudit era bo, la sarsuela no. Algun dels ingredients estava en males condicions. A la nit, a l'hora del programa, l'home suava sense parar, estava a trenta-nou de febre i no parava d'entrar i sortir del lavabo. Vam cridar el metge, que el va apanyar d'urgència, però el pobre príncep va acudir al plató en un estat lamentable, amb ganes d'acabar i fugir corrents... cap al lavabo.

També a Les Set Portes vaig sopar amb la Charlene Tilton, la gran, encara que baixeta i rabassuda, Lucy de *Dallas*. Anava amb tota una colla, unes set o vuit persones, que viatjaven amb ella per acompanyar-la a Roma, on havien concertat una audiència amb el sant pare. Jo patia perquè la Tilton duia amb ella la seva filla, una criatura d'uns dos anys, i, per entretenir-la mentre esperàvem el sopar, li van donar un fuet, sense pelar, que la nena llepava amb fruïció, encantada de la vida. La resta d'adults, també per entretenir-se mentre arribava la vianda, jugaven a escopir-se els uns als altres els pinyols d'oliva de l'aperitiu, i algun et tocava mentre somreies amb cara d'estúpid, o s'arribava fins al client de la taula del costat. Per cert, ja que parlo de la Charlene Tilton, la caiguda de la qual, durant la seva actuació al programa, ha estat la imatge més recurrent de la història de TV3 quan es vol fer una gracieta nostàlgica, m'agradaria deixar clar que no anava beguda, a diferència del que tot-hom explica: estava nerviosa, histèrica i, més aviat, desassossegada. Que de beguts, o d'alcoholitzats, o d'exalcohòlics mal curats, n'he patit uns quants, al plató, en directe, que és el pa que que sovint s'hi dóna, tant a la meca del cinema com al cinema en general. Em ve a la memòria en David Carradine en hores baixes, bastant després del *Kung fu* i abans, molts anys abans de la resurrecció que li va brindar Tarantino amb *Kill Bill*. Acompanyat de la seva dona,

va arribar a l'aeroport del Prat a les nou del matí, va demanar un Campari i no va parar de beure en tot el dia fins a les deu del vespre quan, abans d'entrar al plató, es va empassar l'últim conyac. L'home es va entossudir a tocar el piano i cantar, i va voler assajar amb l'orquestra d'en Bardagí. El seu estat era tan francament deplorable que el mestre no va parar d'avisar-me: «Nen, avui prendrem mal».

De tota aquesta feina feta, la memòria sol fer-ne automàticament una selecció veritablement cruel. M'he adonat que davant d'una nova coneixença—algú que et presenten, algú que entrevistes—, la memòria sol recollir-ne les impressions personals—professionals, sentimentals o estètiques—, les puntua, les computa, en fa la mitjana i decideix desar-les o no. Almenys la meva memòria. I així em deixa a punt per fer el ridícul quan algú, a qui en principi tinc la impressió de no haver estat presentat, m'explica molt convençut que encara recorda l'entrevista que li vaig fer fa temps. Segurament massa temps.

Tinc una memòria tan exigent i tan poc mitòmana que s'oblida dels populars i maltracta amb l'oblit i amb la mateixa severitat tant un individu de fama efímera—d'aquells de quinze minuts de glòria i prou—com un de consagrat i incombustible. Per contra, admet en el seu record tipus ben variats—sobrevinguts o reconsagrats, tant se val—en funció de la nota obtinguda en l'examen de sensacions, encara

que retalli molt sovint allò superflu o purament decoratiu. O no, que moltes vegades la guarnició és el millor del plat.

Em dispo a aguditzar la memòria—aquesta imprevisible memòria meva—pel que fa a la gent amb qui he coincidit en el decurs dels anys de programes de televisió, de ràdio o de cròniques escrites, en un exercici personal, intransferible, subjectiu, egoista i, probablement, injust. No tan sols per reproduir fil per randa el que vam dir amb el micròfon obert o el magnetòfon engegat, sinó per recordar l'entorn, per evocar el context de la trobada. Es tracta d'una selecció volgudament arbitrària de personatges i de vivències compartides. Reconec que he escollit aquestes com n'hauria pogut escollir, segurament, moltes d'altres. M'he deixat endur per la primera impressió, pel primer impuls del record, i en la majoria dels casos pel visionat de l'enregistrament de l'època o la lectura del que al seu dia vaig publicar m'ha confirmat la selecció. He tingut molt d'interès a no passar per alt els noms imprescindibles, mítics per a molta gent, als quals, per la gràcia d'aquest ofici, he tingut accés. Ja que puc, no em perdonaria mai que la feina—sobretot—i la vida de figures com l'Alberto Sordi, la Lauren Bacall, en Robert Mitchum, la Cyd Charise, en Glenn Ford, la Shelley Winters o en Rock Hudson, s'esvanissin en la fossa comuna de la ingratitud, que tant es porta. Al seu costat, em preguntaran vostès,

¿què hi fan accidents de la popularitat local com en Jesulín de Ubrique o alguns mansos macarrons de la princesa Estefania de Mònaco?. El mateix que hi fa la sal, el pebre i la salsa Perrins a l'amanida, no sé si m'explico. Que aquesta feina ja ho té, això de barrejar ingredients amb desmesura. Com també té això de poder analitzar el procés pel qual han passat tres dones multitudinàriament desitjades i patèticament engolides pel seu propi trasbals com han estat—ja ho comprovaran a les pàgines següents—la Margaux Hemingway, la Maria Schneider i la Silvia Kristel. I també tafanejar la vida d'en Silvester Stallone a través dels ulls d'una mare excèntrica, remenar el món de la pornografia a través de la Cicciolina i la Moana Pozzi o passejar per la rambla del pop rock i badar davant dels aparadors dels Rolling Stones, de l'Elton John o d'en Frank Zappa.

En aquest ofici meu d'entrevistador es comparteixen instants de la vida amb altres. Hores, i potser dies. Són, a la pantalla—quan es tracta d'entrevistes per la tele, per exemple—, trobades breus però intenses, amb la intenció que deixin un pòsit en l'espectador. I en aquestes entrevistes, el que diu l'un no té sentit sense el contrapunt de l'altre. De fet, és allò que diu l'altre, el que compta. L'entrevistador només fa de trampolí per tal que l'altre salti. A veure com li surt la tombarella. A veure si es clava una castanya. A veure si aconsegueix caure dret. A veure.

El secret consisteix a fixar-s'hi molt, estar a l'aguait i intervenir tan poc com calgui. No tan sols en la trobada estrictament professional, en aquells vint minuts o mitja hora de pantalla, sinó abans, després i mentrestant. I això, les vivències d'aquesta relació efímera, a remolc de la celebritat i de les circumstàncies del moment, dels capricis de la *superstar*, del seu estat d'humor, de la seva sorprenent cordialitat i senzillesa, no puc dir de cap manera que siguin memòries meves... Sinó que són *memòries d'altres*.